

Sygn. akt	III AUa 437/13
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **14 sierpnia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Bogumiła Burda SSA Urszula Kocylowska
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **14 sierpnia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **I. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o wznowienie postępowania w sprawie IV U 1481/11

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **18 marca 2013 r.** sygn. akt **IV U 2101/12**

oddala apelację

Sygn. akt III AUa 437/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 14 sierpnia 2013r.

Skargą z dnia 21 grudnia 2012r. – wniesioną do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie- **wnioskodawczyni I. K.** , powołując się na przewidzianą w art. 401¹kpc podstawę wznowienia,

przy jej odniesieniu do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12 (Dz. U. poz. 1285) , **domagała się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 21 lutego 2012r. sygn. akt IV U 1481/11 , a w efekcie jego zmiany, jak też poprzedzającej go decyzji ZUS z dnia 12 października 2011r. poprzez zobowiązanie organu rentowego do podjęcia wypłaty wstrzymanej emerytury , począwszy od dnia 1 października 2011r. wraz z odsetkami za zwłokę . W dalszym piśmie procesowym z dnia 11 lutego 2013r. skarżącą ograniczyła żądanie skargi do wypłaty świadczenia wraz z należnością uboczną za okres zamknięty od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. , a to wobec podjęcia wypłaty emerytury przez sam organ rentowy z dniem 22 listopada 2012r. , na mocy decyzji z dnia 22 stycznia 2013r. W krótkim uzasadnieniu skargi wnioskodawczyni naprowadzała, iż przepis na którym oparte zostały zarówno decyzja ZUS z dnia 12 października 2011r. jak i objęte skargą rozstrzygnięcie sądowe , wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. sygn. akt K 2/12 usunięty został z porządku prawnego wobec swej niekonstytucyjności , co uzasadnia wznowienie postępowania i ponowny osąd sprawy z pominięciem tego przepisu , skutkując uwzględnieniem w całości jej żądania podjęcia wypłaty emerytury już od dnia jej wstrzymania .**

W odpowiedzi na skargę z dnia 19 lutego 2013r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jej oddalenie . Nie kwestionując, iż skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia jak też , że wniesiona została z zachowaniem przewidzianego w art. 407 § 2kpc terminu oraz ,że skarżąca podlega zakresowemu rozstrzygnięciu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. sygn. akt K 2/12 (nabyła prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r.) pozwany organ rentowy jedynie podnosił ,że powołany wyżej wyrok Trybunału może działać wyłącznie na przyszłość – stąd decyzja z dnia 22 stycznia 2013r. podejmująca wypłatę emerytury skarżącej od dnia opublikowania tego wyroku w Dzienniku Ustaw tj. 22 listopada 2012r. Z kolei gdy idzie o dochodzoną przez skarżącą należność uboczną (odsetki), to pozwany ZUS podkreślał ,że nie zachodzą przewidziane w art.85 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) przesłanki do uwzględnienia tego roszczenia , jako że do czasu wejścia w życie powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego przepis na mocy którego dokonano wstrzymania wypłaty emerytury skarżącej korzystał z domniemania konstytucyjności ,wywołując przewidziane w nim skutki prawne.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie , rozpoznając skargę I. K. ,wznowił postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 21 lutego 2012r. sygn. akt IV U 1481/11 , po czym –wyrokiem z dnia 18 marca 2013r. (sygn. akt IV U 2101/12);

w pkt. I- zmienił objęty skargą wyrok oraz poprzedzającą go decyzję ZUS z dnia 12 października 2011r. , przyznając wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r., z jednoczesnym ustaleniem braku odpowiedzialności organu rentowego za wstrzymanie wypłaty świadczenia, oraz umorzeniem postępowania w części dotyczącej prawa do emerytury za okres od dnia 22 listopada 2012r.,

- w pkt. II- zaś oddalił skargę w pozostałym zakresie.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, iż decyzją z dnia 4 czerwca 2009 r. organ rentowy przyznał I. K. prawo do emerytury począwszy od dnia 1 maja 2009 r. Zarówno w dniu wystąpienia do organu rentowego z wnioskiem emerytalnym, jak też w dniu wydania przez organ rentowy decyzji emerytalnej, wnioskodawczyni pozostawała w stosunku pracy ze Starostwem (...) w R. . Decyzją z dnia 12 października 2011 r. organ rentowy , powołując ogólnie przepisy ustawy emerytalno – rentowej, oraz art.28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257 poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291 poz. 1707), wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę świadczenia , począwszy od dnia 1 października 2011 r. , wskazując na fakt kontynuowania przez nią zatrudnienia u pracodawcy , u którego była zatrudniona przed nabyciem prawa do emerytury. Pełną zaś legalność powyższego rozstrzygnięcia potwierdził Sąd Okręgowy w Rzeszowie , prawomocnym wyrokiem

z dnia 21 lutego 2012r. sygn. akt IV U 1481/11, oddalając odwołanie wnioskodawczynie od w/w decyzji ZUS. Tymczasem w dniu 13 listopada 2012r. Trybunał Konstytucyjny w sprawie o sygn. akt K 2/12 (wyrok opublikowany w Dzienniku Ustaw

z dnia 22 listopada 2012r. poz. 1285) uznał, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153,poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez niego prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP. Przyjętym zaś przez sam Trybunał skutkiem tego orzeczenia była utrata mocy obowiązującej art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r. w zakresie w jakim przewidywała stosowanie art. 103a ustawy emerytalno – rentowej do osób które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Pozwany organ rentowy , w uwzględnieniu powyższego orzeczenia, decyzją z dnia 22 stycznia 2013r. podjął wypłatę emerytury skarżącej I. K. od dnia 22 listopada 2012r. tj. od dnia wejścia w życie omawianego wyroku Trybunału Konstytucyjnego (data jego publikacji w Dzienniku Ustaw) . W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Rzeszowie w pierwszym rzędzie uznał ,że skarga I. K. jako oparta na ustawowej podstawie wznowienia , przy zachowaniu terminu do jej wniesienia uzasadnia ponowny osąd sprawy , stąd formalne wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 21 lutego 2012r. sygn. akt IV U 1481/11 . Dokonując następnie ponownej oceny prawnej tej sprawy – z pominięciem już zakwestionowanego przez Trybunał Konstytucyjny w w/w wyroku z dnia 13 listopada 2012r. przepisu (przy obszernym powieleniu argumentacji Trybunału jaka legła u podstaw tego rozstrzygnięcia) ,Sąd Okręgowy uznał, że zawieszenie wypłaty emerytury wnioskodawczynie od 1 października 2011 r. było bezpodstawne , jako ,że „odpadł” warunek realizacji nabytego przez nią prawa w postaci konieczności rozwiązania stosunku pracy. Uznając tym samym merytoryczną zasadność wniesionej skargi , Sąd I instancji w oparciu o art.412 § 2 kpc zmienił objęty nią wyrok z dnia 21 lutego 2012r. jak też poprzedzającą go decyzje ZUS z dnia

12 października 2011r. przy potwierdzeniu uprawnienia I. K. do realizacji prawa do emerytury (jej wypłaty) już od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r. Podjęcie wypłaty świadczenia po w/w dacie przez sam organ rentowy – w toku postępowania wywołanego przedmiotową skargą – uzasadniało z kolei przyjęte przez Sąd I instancji orzeczenie o umorzeniu w tym zakresie postępowania na podstawie art. 477⁽⁽¹³⁾⁾ kpc. Podkreślając jednocześnie ,że w zaistniałej sytuacji prawnej obowiązującego zdyskredytowanego co do swej konstytucyjności przepisu aż do dnia utraty jego mocy , a tym samym zdolności wymuszania w całym tym okresie określonego zachowania jego adresatów- w tym pozwanego organu rentowego- Sąd Okręgowy w Rzeszowie nie znalazł podstaw do przypisania ZUS odpowiedzialności za opóźnienie w podjęciu wypłaty emerytury skarżącej ,przy powołaniu art.118 ust.1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku Nr 153 poz. 1227 ze zm.) . Powyższe stanowić też miało o bezzasadności skargi w części dotyczącej roszczenia ubocznego (żądania wypłaty odsetek),tu przy wskazaniu dodatkowo na treść art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych

(tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) .

Wyrok Sądu Okręgowego Sadu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Rzeszowie z dnia 18 marca 2013r. – w części uwzględniającej żądanie skargi- zaskarżony został przez pozwaną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R. . W apelacji z dnia 23 kwietnia 2013r. (v. k- 36-37) organ rentowy, wnosząc o zmianę zaskarżonej części orzeczenia Sądu I instancji poprzez oddalenie także w tym zakresie żądania skarżącej I. K. , zarzucił naruszenie art. 190 Konstytucji przez przyjęcie, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12, ogłoszone 22 listopada 2012 r. odnosi skutek prawny z mocą wsteczną i uzasadnia podjęcie wypłaty świadczenia za okres sprzed jego ogłoszenia, pomimo, że powołany wyrok Trybunału takiego stwierdzenia nie zawiera. Tym samym apelujący zarzucił również naruszenie art. 103a ustawy emerytalno – rentowej w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji z dnia 12 października 2011 r. jak i w dacie wyrokowania przez Sąd Okręgowy w postępowaniu weryfikującym tę decyzję, przez odmowę zastosowania tego przepisu, a w związku z tym naruszenie art. 316 §1 kpc przez orzekanie o zasadności roszczenia według stanu prawnego istniejącego w dacie aktualnego wyrokowania. W

uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego – tak jak w odpowiedzi na skargę organ rentowy naprowadzał, że utrata mocy obowiązującej art. 103a ustawy emerytalno - rentowej nastąpiła dopiero z chwilą wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, a nie wcześniej. Sąd zaś badając legalność decyzji organu rentowego powinien orzekać według stanu prawnego obowiązującego w dacie jej wydania.

Wnioskodawczyni I. K. wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego (v- e –protokół 00:090:56 – oświadczenie w/w złożone na rozprawie apelacyjnej) .

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie , rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. zważył , co następuje ;

Apelacja jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Zaskarżony bowiem wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie (w części kwestionowanej przez skarżącego), jest w ocenie tut. Sądu – wbrew zarzutom apelacji - wyrokiem trafnym i odpowiadającym prawu.

Przede wszystkim już na wstępie podkreślić należy ,że stawiając zarzut naruszenia art.316 §1kpc skarżący zdaje się równocześnie nie dostrzegać ,iż przedmiotowa sprawa jest wynikiem złożonej przez I. K. skargi o wznowienie postępowania . Tym samym wobec nie kwestionowania przez ZUS , iż skarga ta opiera się na ustawowej podstawie jak też ,że zaistniały dalsze formalno-prawne przesłanki do jej merytorycznego rozpoznania , oraz ,że- co istotne- skarżąca należy do kręgu osób objętych dobrodziejstwem zakresowego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12 , dziwić musi stanowisko apelującego co do braku podstaw uznania merytorycznej zasadności skargi , jako pozostające

w jaskrawej sprzeczności tak z art. 401⁽⁽¹⁾⁾kpc , art. 412 § 2kpc jak i przede wszystkim art.190 ust.4 ustawy zasadniczej. Stwierdzenie bowiem przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726)

w związku z art.103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153,poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art.6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób ,które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011r. , bez konieczności rozwiązania stosunku pracy , z wyrażoną w art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa (bliżej na ten temat w uzasadnieniu omawianego wyroku Trybunału Konstytucyjnego), spowodowało derogowanie z porządku prawnego zdyskredytowanych co do swej konstytucyjności wyżej powołanych przepisów. Powyższe więc oznaczało, że z chwilą opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw przepisy te utraciły zdolność do wymuszania określonego zachowania zarówno przez ich adresatów jak również przez organy stosujące prawo , dając jednocześnie wnioskodawczyni ,przewidziane wprost w wyżej powołanych :art.190 ust 4 ustawy zasadniczej tu w zw.

z art. 401⁽⁽¹⁾⁾kpc konstytucyjne uprawnienie do wznowienia postępowania zakończonego orzeczeniem wydanym na podstawie tych niekonstytucyjnych przepisów . Gdyby więc podzielić stanowisko pozwanego organu rentowego o tym, że aż do momentu ogłoszenia orzeczenia Trybunału ,akt uznany za niekonstytucyjny ma pełną moc obowiązującą i powinien być bez żadnych zastrzeżeń stosowany przez sądy do stanów faktycznych powstałych przed ogłoszeniem tego orzeczenia , to w istocie przekreślałoby to sens instytucji wznowienia postępowania, którego celem jest przecież restytucyjne wydanie orzeczenia zgodnego z prawem ,w zgodzie już z wartościami i zasadami konstytucyjnymi . O tak rozumianych skutkach orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego stanowią między innymi wyroki samego Trybunału z dnia 2 marca 2004r. SK 53/03, OTK 2004/3/16, czy

9 czerwca 2003r. SK 5/03 OTK 2003/6A/50, w których podkreślone zostało ,że prawo do wznowienia postępowania w wypadku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności prawnej podstawy prawomocnego orzeczenia sądowego ,jest jednym z aspektów konstytucyjnego prawa do sądu , przy czym realizacja tej reguły na gruncie przepisów postępowania cywilnego (w/w art.401⁽⁽¹⁾⁾kpc) prowadzi do tego ,że sąd – stwierdzając ,że orzeczenie zostało wydane w oparciu o obowiązujący akt prawny – ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia

sprawy (choć akt ten obowiązywał, to jednak nie powinien być zastosowany w sprawie , co okazało się dopiero po wydaniu orzeczenia przez Trybunał – bliżej o wieloaspektowości następstw stwierdzenia niekonstytucyjności , w artykule pod tym samym tytułem autorstwa Katarzyny Gonery i Ewy Łętowskiej - Państwo i Prawo nr 5 z 2008r.) . Odnosząc więc te wszystkie uwagi na grunt przedmiotowej sprawy , stwierdzić z całą mocą należy ,że przy dokonaniu ponownej oceny prawnej występującego w niej przedmiotu sporu – z wyłączeniem już uznanych za niekonstytucyjne , a wyżej powołanych przepisów -roszczenie wnioskodawczyni I. K. podjęcia wypłaty świadczenia i to już z dniem 1 października 2011r. okazało się być w pełni zasadne, jako ,że niekonstytucyjny okazał warunek rozwiązania stosunku pracy do kontynuowania wypłaty emerytury odwołującej . Z tego to więc zasadniczego względu i na podstawie wyżej powołanego też art. 412 §2 kpc Sąd I instancji miał pełne podstawy do przyjęcia zaskarżonego orzeczenia. Na koniec , jedynie marginalnie Sąd Apelacyjny chciałby zauważyć ,że nawet w odniesieniu do spraw będących w toku , powołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego rodzić musi podobne skutki ,przy uwzględnieniu zasady aktualności orzekania (art.316 §1kpc) – o czym wielokrotnie naprowadzał tut. Sąd przy okazji rozpoznawania tego rodzaju spraw (i tu dla przykładu przywołać można wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 17 kwietnia 2013r.sygn. akt III AUa 80/13). Nie powielając więc już użytej na użytek tego rodzaju postępowań argumentacji, dodatkowo jedynie podać przyjdzie ,że tożsame stanowisko w analogicznej sprawie zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 kwietnia 2013r.II UK 299/12 (przedmiotowy wyrok i jego uzasadnienie na stronie internetowej Sądu Najwyższego) .

Mając więc powyższe na uwadze- z braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych – na podstawie art.385 kpc orzeczono o oddaleniu apelacji organu rentowego.

(...):

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)